

Allen Rappenberg, Gözetik Bir Dünyaya Resmî İ için Nadir (Agnes Martin, 2020)

“VE ŞİMDİ İYİ HABERLER” PERA MÜZESİ’NDE

♦ ♦ ♦

Pera Müzesi, “Ve Şimdi İyi Haberler” sergisiyle, medya ile sanat arasındaki diyaloga odaklanıyor. “Pop art” akımının önde gelen isimlerinden Andy Warhol’dan fotoğraf sanatının duayeni Henri Cartier-Bresson’a, dünyaca ünlü 164 sanatçının 300’e yakın eserini barındıran seçki, son 150 yılın bilim, kültür ve siyasetteki en can alıcı meselelerini gözler önüne seriyor.

Suna ve İnan Kıracık Vakfı Pera Müzesi, ismiyle bile ziyaretçisini çağıran, son derece ilginç bir sergiye ev sahipliği yapıyor: “Ve Şimdi İyi Haberler”... Küresel pandeminin damgasını vurduğu iki yılı aşkın sürenin ardından, tam da iyi haberlere ihtiyaç duyduğumuz bir dönemde, oldukça davetkâr bir başlık...

Kitlesele iletişim araçları ile sanat arasındaki diyaloga odaklanan sergi, İsviçre’nin önde gelen koleksiyonerlerinden Annette ve Peter Nobel’in basın sanatı koleksiyonundan bir seçkiyi ziyaretçilere sunuyor. 164 sanatçının farklı mecralarda ürettiği 300’e yakın çarpıcı eser, medya tarihinde son 20 yılda yaşanan büyük değişimlere ve bu değişimlerin basın sanatındaki etkilerine ilişkin önemli ipuçları sunuyor. Resimler, fotoğraflar, kolajlar, yerleştirmeler ve videoların yer aldığı sergi, sanatın özzerkliliğini sorgulanması ve geleceğin sanat söylemlerinin gerçeklikle yüzleşmesi bağlamında, medya ve sanat çevrelerine yeni bakış açıları sunma düşüncesini de barındırıyor.

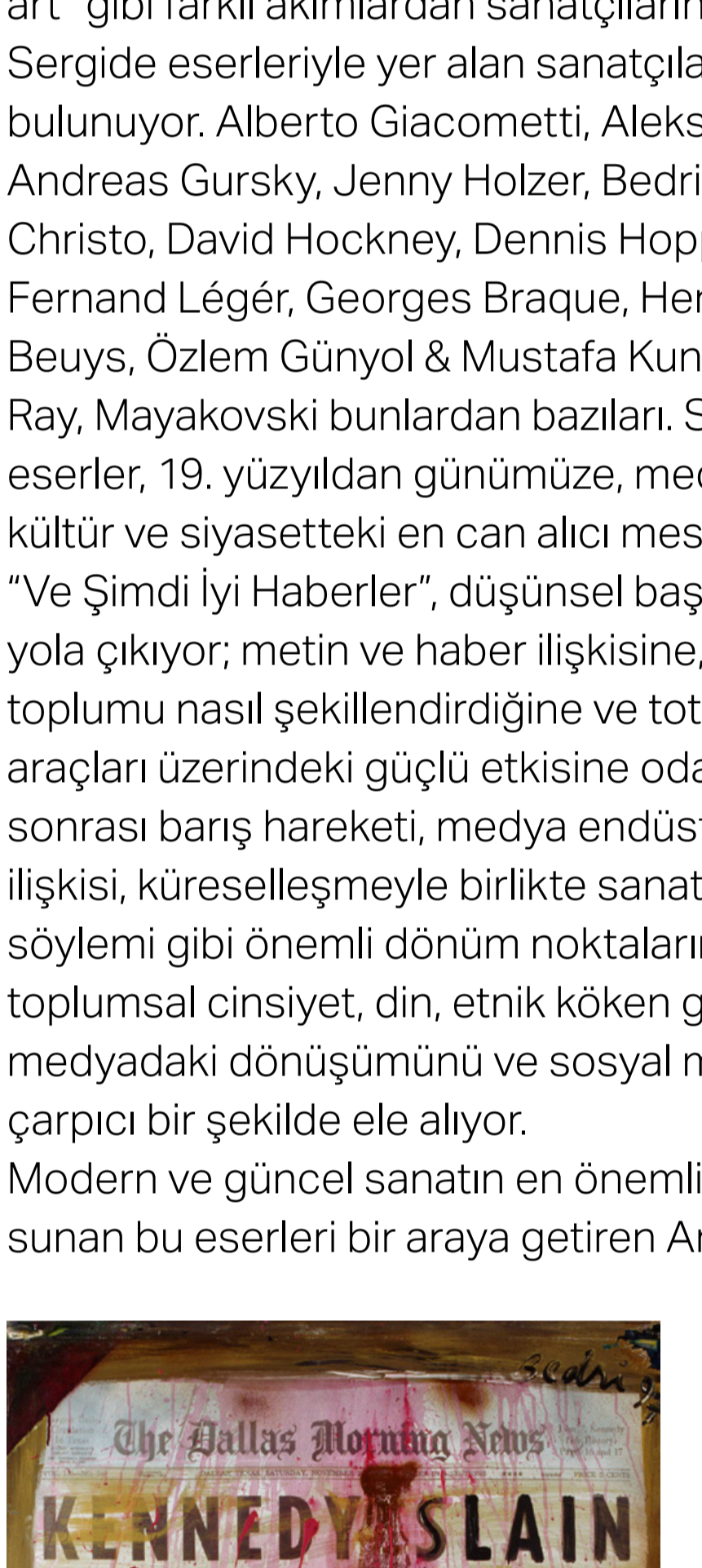
Dennis Hopper, Harlem (Daily News); 1962

Sanat ile medyanın ilk buluşması

Küratör Christoph Doswald, sergi için hazırladığı notlarda, sanat ile medya arasındaki ilişkiye dair milat sayılabilecek bir öyküden bahsediyor. Doswald’ın aktardığına göre 1816 yılında Batı Afrika sahillerinde “Medusa” isimli Fransız bandıralı bir gemi karaya oturuyor. Filikalar yetersiz kaldığı için yolcuları kurtarmak için dev bir sal inşa ediliyor. Ancak bu salı çekecek sandalların kürekçileri, daha ilk gece halatları çözüyor ve kazazedeleri kaderlerine terk ediyor. 12 gün sonra başka bir gemi salı fark ettiğinde bu çaresiz taşıt üzerinde yalnızca 15 kişilerin sağ kaldığı, 134 kişinin ise hayatını kaybettiği ortaya çıkıyor.

Bu trajedi o kadar büyük bir skandal yaratıyor ki henüz emekleme döneminde olan medya önce Fransa’da, ardından Avrupa’da çok uzun süre boyunca bu konuyu gündemde tutuyor. Bunun etkisiyle ressam Théodore Géricault, olaydan üç yıl sonra sal üzerinde kalan son kişilerin onları kurtaran gemiyi gördüğü anı resmeden bir tablo yapıyor: “Medusa’nın Sali”.

Ressamın bir sanatçı için sıra dışı bir yöntem izleyerek; kazadan kurtulanlarla görüşerek, salın maketini yaptırarak, sayısız eskiz üzerinde çalışarak hazırladığı eser, günümüzde görsel kitle kültürünün öncü örneği olarak kabul ediliyor. Bu anısal yapıtı, bugün Louvre Müzesi’nde sergileniyor.

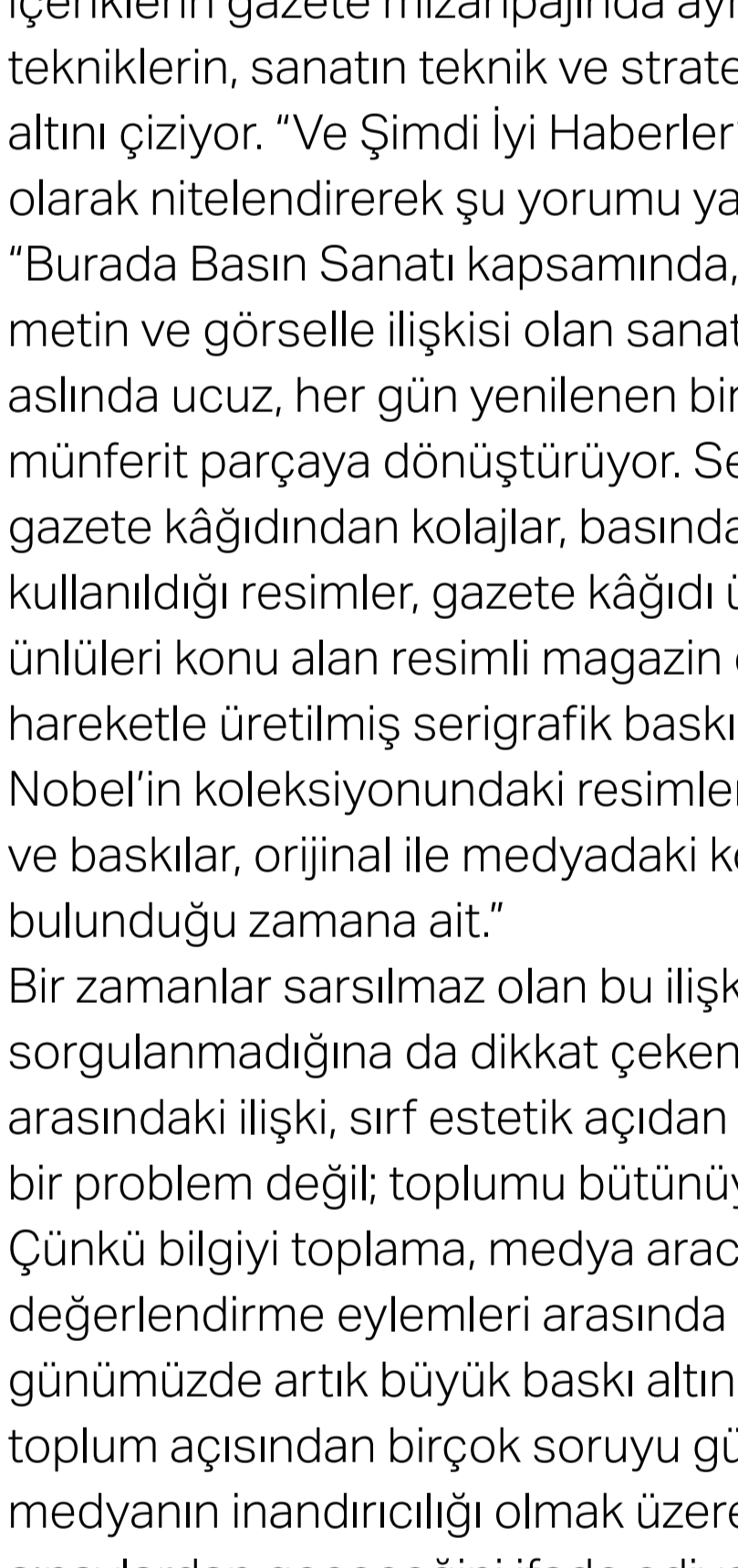
Hooper Turner, Helvetica Alfubesi; 2012

Christoph Doswald, Géricault’nun eserinde ilginç olanın, sanat ile medya arasındaki -ileride daha da belirgin bir biçimde ortaya çıkacak- gelgit ilişkisini, bir anlamda öne çekmesi olduğunu anlatıyor. “Medusa’nın Sali”, onun bakış açısına göre hem bir sanat eseri, hem de (buna rağmen) medya popüler kültürünün bir nesnesi olma özelliğini taşıyor: “Çünkü dertlini hem sanata hem de gazeteciliğe ait araçlarla anlatıyor.” Ve bu ilk adım, arkasından yenilerini de getiriyor.

Son 150 yılda kısa bir gezinti

Küratör Christoph Doswald’ın bahsettiği bu sanat-medya ilişkisini; “Ve Şimdi İyi Haberler” sergisi, konstrüktivizm, yeni gerçekçilik, “pop art” gibi farklı akımlardan sanatçıların eserleriyle bugüne taşıyor. Sergide eserleriyle yer alan sanatçılar arasında dünyaca ünlü isimler bulunuyor. Alberto Giacometti, Aleksandr Rodchenko, Andy Warhol, Andreas Gursky, Jenny Holzer, Bedri Baykam, Barbara Kruger, Christo, David Hockney, Dennis Hopper, Elmgreen & Dragset, Fernand Léger, Georges Braque, Henri Cartier-Bresson, Joseph Beuys, Özlem Günyol & Mustafa Kunt, Le Corbusier, Malevich, Man Ray, Mayakovski bunlardan bazıları. Sergideki birbirinden renkli eserler, 19. yüzyıldan günümüze, medya tarihinde son 150 yılın bilim, kültür ve siyasetteki en can alıcı meselelerini gözler önüne seriyor. “Ve Şimdi İyi Haberler”, düşünsel başlangıç noktası olarak gazeteden yola çıkıyor; metin ve haber ilişkisine, fotoğrafın bulunmasının toplumu nasıl şekillendirdiğine ve totaliter sistemlerin kitle iletişim araçları üzerindeki güçlü etkisine odaklanıyor. İkinci Dünya Savaşı sonrası küresel hareketi, medya endüstrilerinin tüketim kültürüyle ilişkisi, büselleşmeyle birlikte sanatta öne çıkan eleştirel medya söylemi gibi önemli dönüm noktalarına işaret etmenirel sıra, toplumsal cinsiyet, din, etnik köken gibi kavramların sanat ve medyadaki dönüşümünü ve sosyal medya toplumunun gelişimini çarpıcı bir şekilde ele alıyor.

Modern ve güncel sanatın en önemli dönemlerini izleme olanağı sunan bu eserleri bir araya getiren Annette ve Peter Nobel, “Basın Sanatı” koleksiyonunu yapma isteklerinin arkasında önce teknik hayranlık, daha sonra da entelektüel kapsamın rolü olduğunu belirtiyor ve şunları söylüyor: “Basın Sanatı insanı düşünmeye sevk eder, çünkü çok sayıda sanatçı ister ara sıra, ister başka işlerinin yanı sıra, ister her zaman eserlerine zemin olarak gazete kullanır, hatta gazeteleri kopya eder ya da bizzat kendi yapar. Bu bilinçli davranış, gündelik olaylarla estetik açıdan ilgilenmeye dair bir çağrı olarak da görülebilir. Sanat, yaşamın sembolik dünyasına dönüşür.”

Bedri Baykam, Kennedy Dallas Caddesinde Öldürüldü; 1997

Sanatın özzerkliliğini sorgulamaya davet

Küratör Christoph Doswald, Aydınlanma Çağı’ndan bugüne “sanat eserinin eşsiz olması gerektiği”ne dair bir algı olduğuna, günlük gazete ve dergilerin ise her gün yeni baştan üretilen, okunduktan sonra atılan kitlesele tüketim ürünleri olarak görüldüğünü söylüyor. Oysa fotoğrafçılık ve baskı kimyasında geliştirilen yöntemlerin, farklı içeriklerin gazete mizanpajında aynı anda iletilmesini mümkün kılan tekniklerin, sanatın teknik ve stratejilerine ilham kaynağı olabildiğinin altını çiziyor. “Ve Şimdi İyi Haberler” sergisini bu ilhamın bir örneği olarak nitelendirerek şu yorumu yapıyor:

“Burada Basın Sanatı kapsamında, en geniş anlamıyla basılı metin ve görselle ilişki olan sanat eserlerini sergileniyor. Ki bunlar aslında ucuz, her gün yenilenen bir tüketim nesnesini, pahalı bir münferit parçaya dönüştürüyor. Sergilenen eserler arasında gazete kağıdından kolajlar, basında çıkmış bir görselin model olarak kullanıldığı resimler, gazete kağıdı üzerine uygulanmış guaşlar, ünlüleri konu alan resimli magazin dergisinde çıkmış fotoğraflardan hareketle üretilmiş serigrafik baskılar yer alıyor. Annette ve Peter Nobel’in koleksiyonundaki resimler, kolajlar, assemblajlar, desenler ve baskılar, orijinal ile medyadaki kopyası arasında hâlâ bir ilişkinin bulunduğu zamana ait.”

Bir zamanlar sarsılmaz olan bu ilişkinin hiç bugünkü kadar sorgulanmadığına da ek olarak Christoph Doswald, “Orijinal ile sahte arasındaki ilişki, sırf estetik açıdan ele alınması gereken marjinal bir problem değil; toplumu bütünüyle ilgilendiren bir problemdir. Çünkü bilgiyi toplama, medya aracılığıyla iletme ve ticari olarak değerlendirme eylemleri arasında özenle gözetilen ayrım, günümüzde artık büyük baskı altında. Bu da hem sanat hem de toplum açısından birçok soruyu gündeme getirecek” diyor ve başta medyanın inandırıcılığı olmak üzere sanatın özzerkliliğinin de zorlu sınavlardan geçeceğini ifade ediyor.

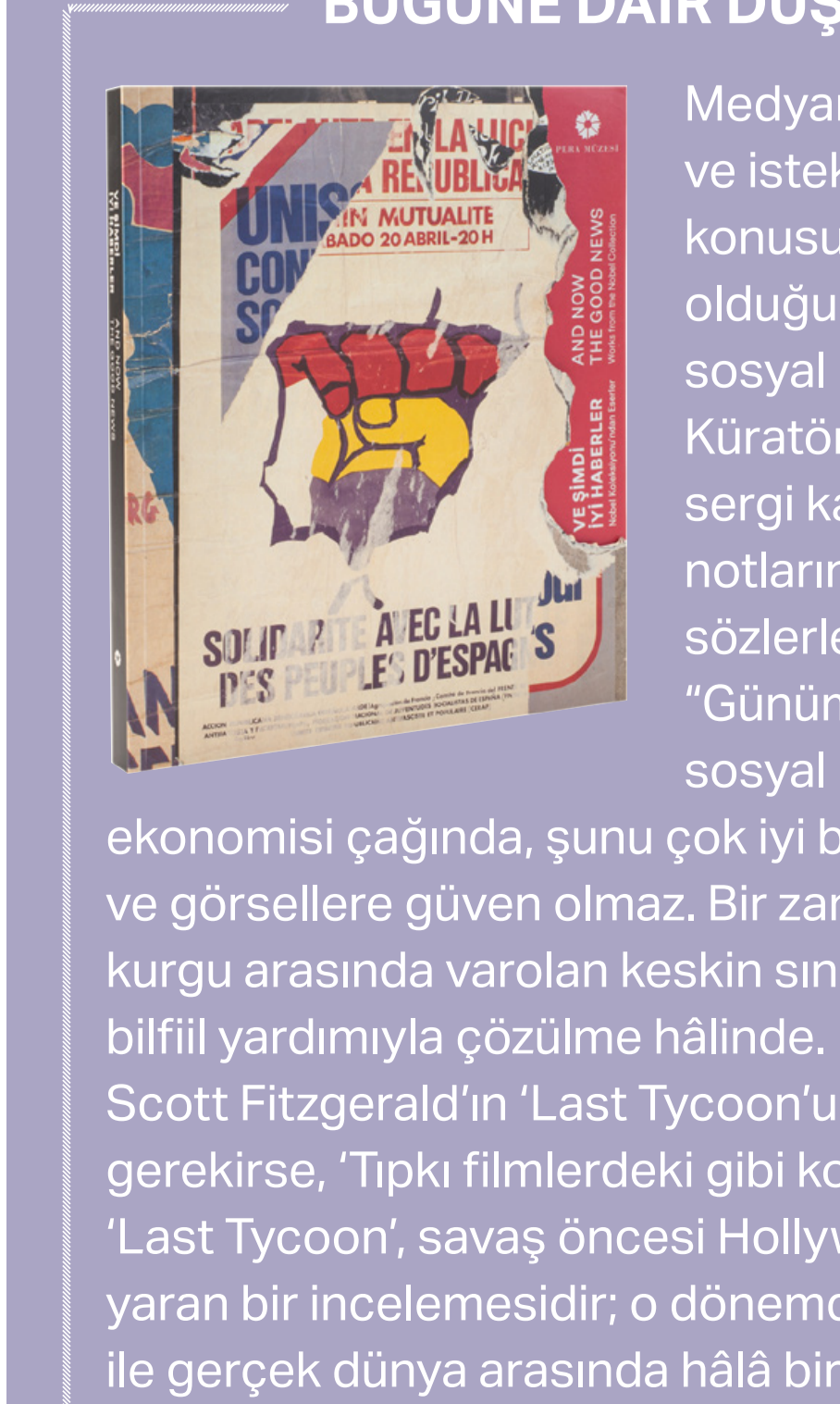

Özlem Günyol & Mustafa Kunt; Bildiğimizi Bilmediğimiz Şeyler Var

İlham veren bir sanat deneyimi

“Ve Şimdi İyi Haberler” sergisine ev sahipliği yapmanın medya, toplum ve sanat arasındaki güncel bir tartışmayı Türkiye’ye taşımak adına son derece gurur verici olduğunu vurgulayan Suna ve İnan Kıracık Vakfı Kültür ve Sanat İşletmesi Genel Müdürü M. Özalp Birol ise “Tüm dünya, dilimize ‘hakikat sonrası’ diye çevrilen bir ‘post-truth’ çağı yaşıyor,” diyor ve ekliyor:

“Bu çağın oluşmasında elbette ki medya araçlarında son 20 yılda yaşanan muazzam dönüşümün, dijitalleşmenin ve sosyal medyanın ortaya çıkışının payı büyük. Ancak son 20 yıla bakmak bize bugünü anlamakta ne kadar derinlikli bir görüş sağlayabilir? ‘Ve Şimdi İyi Haberler’ sergisi ile bugünün ekonomik, siyasi, toplumsal, sanatsal tartışmalarını yürütürken başvurduğumuz referans dünyasının sınırlarını biraz daha genişletiyoruz. Geçmişe baktıkça bugünkü ufkumuzun da görüş mesafesinin arttığını fark ediyoruz. Matbaanın icadından günümüze son 150 yılda basın ve sanat arasındaki ilham alışverişine ve son 20 yıldaki hızlı dönüşümün sanattaki izlerine bakıyoruz. Bunu yaparken malzememiz gazeteler, dergiler, medya araçları olduğu için son 150 yılın önemli siyasi ve toplumsal gelişmelerini de yeniden hatırlıyoruz. ‘Ve Şimdi İyi Haberler’ sergisi günümüzü anlamaya çalışanlara hem hafızayı harekete geçiren hem ilham veren bir sanat deneyimi sunuyor.”

Superflex, Kopyalıyorum Öyleyse İyiyim; 2011

Sergi için hazırlanan gazete

Serginin küratöryel zemini Jean Baudrillard’ın “İmgenin Şiddeti, İmgeye Uygulanan Şiddet”, Dorothea Strauss’un “Daha Çok Işık! Resimleri Okumak”, Felix Uhlmann ve Cristina Bognuda’nın “Sanat Özgürlüğü ve Sanatın Teşvikine İlişkin On Tez” makalelerinden yola çıkılarak oluşturuldu. Sergi kataloğunda eser görsellerine bu metinlerle eşlik ediyor.

Basın Sanatı’na saygı duruşu niteliğindeki “Ve Şimdi İyi Haberler” sergisine bir de gazete eşlik ediyor. Sergiyle aynı adı taşıyan gazetede; Ahu Antmen, Süreyya Evren, Esra Özdoğan, Ece Temelkuran, Evren Savcı ve Erkan Saka’nın yazıları yer alıyor. Bu özel gazete ve sergi kataloğuyla birlikte “Ve Şimdi İyi Haberler” sergisi, güne ve bugüne, sanata ve medyaya dair zengin bir düşünme zemini sunuyor. Bu sıra dışı sergiyi, 7 Ağustos tarihine kadar Salı-Cumartesi günleri 10.00-19.00, Pazar günleri 12.00-18.00 saatleri arasında gezebilirsiniz. Cuma günleri “Uzun Cuma” kapsamında 18.00-22.00 arası tüm ziyaretçilere, Çarşamba günleri ise “Genç Çarşamba” kapsamında tüm öğrencilere ücretsiz giriş imkânı sunan sergiyi kaçırmayın!

BUGÜNE DAİR DÜŞÜNCELER...

Medyanın değerlerimizi ve isteklerimizi belirleme konusunda büyük pay sahibi olduğu tartışılmaz. Özellikle sosyal medya çağında... Küratör Christoph Doswald, sergi kataloğunda yer alan notlarla de konuya şu sözlerle değinliyor: “Günümüzde, görsel, dijital, sosyal medya ve dikkat çekme ekonomisi çağında, şunu çok iyi biliyoruz: Haberlere ve görsellere güven olmaz. Bir zamanlar gerçeklik ile kurgu arasında varolan keskin sınır, artık sanatın da bilfiil yardımıyla çözülmeye hâlinde. Bugün artık hiç kimse, Scott Fitzgerald’ın “Last Tycoon”undan alıntı yapmak gerekirse, “Tıpkı filmlerdeki gibi konuşuyorsun,” demez. “Last Tycoon”, savaş öncesi Hollywood ortamının kılı kırk yaran bir incelemesidir; o dönemde sinemadaki görüntü ile gerçek dünya arasında hâlâ bir fark vardı. Bugün ise bu değişmiş, görsellerin mesajı, medya sayesinde gündelik yaşamımıza girebilmiştir. Asıl örnek bu görseller olmuştur ve değerlerimizi, isteklerimizi büyük ölçüde onlar belirlemektedir.”